

آموزش ایمنی و شاخص‌های کاهنده حوادث کار

احسان احمدی

روزنامه نگار

گزارش

آموزش‌های ایمنی، تجهیزات استاندارد و به‌روزرسانی آن‌ها براساس الزامات قانونی، رعایت قوانین و مقررات حوزه ایمنی توسط نیروی کار و کارفرما، بازرسی مستمر از کارگاه‌ها برای سنجش رعایت استانداردهای ایمنی و اصلاح و به‌روزرسانی قوانین مربوطه، جمعی از شاخص‌ها و ابزارهای لازم جهت کنترل و کاهش حوادث کار محسوب می‌شوند. در این بین، تحقق موارد مربوط به ایمن‌سازی محیط کار برعهده دولت و متولیان حوزه کار و ایمنی، نهادهای متولی حوزه آموزش، کارفرمایان و کارگران است. به عبارتی اختلال عملکرد هر یک از متولیان اشاره‌شده یا بسترها و ابزار لازم جهت کاهش حوادث ناشی از کار، علاوه بر تهدید جانی نیروی کار در کارگاه‌ها، عدم کاهش آمار حوادث شغلی و آسیب‌های این رویه را موجب می‌شود.

صیانت از نیروی کار با ایمنی کارگاهی

علی حسین رعیتی‌فرد، معاون روابط کار و وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی در گفت‌وگو با «آتیه‌نو» ضمن تأکید بر الزام تأمین ابزارها و بسترهای لازم جهت ارتقای ایمنی کارگاهی و کاهش حوادث کار، شاخص‌های لازم در جهت صیانت از نیروی کار را تشریح کرد. او بیان کرد: «یکی از وظایف اصلی ما در حوزه روابط کار وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی، حفظ و صیانت از نیروی کار کشور است. این مهم در چارچوب هدف‌گذاری، برنامه‌ریزی و اجرای اقدامات مربوط به کاهش حوادث ناشی از کار در راستای حفاظت از جان نیروی کار و بسترسازی در جهت تحقق ایمنی در محیط کار قابل‌دستیابی است.» معاون وزیر کار افزود: «در واقع حفظ و صیانت از نیروی کار در همه ابعاد و رشته‌های مرتبط با فضای کار و تولید باید در دستور کار باشد تا به‌معنای واقعی، صیانت از سلامت روح و جسم نیروی کار شاغل در کارگاه‌ها محقق شود.» او با اشاره به اینکه بخش قابل‌توجهی از حوادث کار در کارگاه‌های ساختمانی به‌وقوع می‌پیوندد، اضافه کرد: «برای کاهش حوادث در این کارگاه‌ها باید برنامه‌ریزی و استفاده از همه ظرفیت‌های لازم مورد توجه قرار گیرد.»

۳۸ درصد حوادث کار در حوزه ساختمان

رعیتی‌فرد گفت: «بر اساس آمارها حدود ۳۸ درصد حوادث ناشی از کار در کارگاه‌های ساختمانی رخ می‌دهد. این در حالی است که حدود ۵۰ درصد فوتی‌های ناشی از رخداد حوادث شغلی نیز به‌واسطه اتفاقات مربوط به فعالیت‌های

موضوعاتی نظیر توسعه امنیت شغلی، ارتقای وضعیت معیشت و رشد توان اقتصادی، بهبود روابط کار، اجرای قوانین و مقررات حوزه کار و اصلاح برخی از آن‌ها در تناسب با وضعیت موجود فضای کار و تولید و بسیاری موارد دیگر، در حوزه اولویت‌های جامعه کارگری برای بهبود وضعیت کار و زندگی قرار دارد.

طبق اولویت‌بندی کارشناسان حوزه کار اما ارتقای امنیت شغلی و کاهش حجم ۹۶ درصدی قراردادهای موقت کارگران و تبدیل آن به قراردادهای بلندمدت به‌ویژه در حوزه مشاغل مستمر و دائم و همچنین عمل به ماده ۴۱ قانون کار جهت ارتقا و بهبود معیشت نیروی کار مشمول قانون کار در رأس خواسته‌های کارگران است.

الزام شناسایی اشکالات حوزه کار و تولید

اولیا علی‌بیگی، رئیس هیئت‌مدیره کانون همahنگی شوراهای اسلامی کار در گفت‌وگو با «آتیه‌نو» با اشاره به اولویت‌های جامعه کارگری و انتظارات آنان از دولت چهاردهم در راستای حل چالش‌های این حوزه، اهمیت رسیدگی و راهکارهای رفع موارد مذکور را تشریح کرد.

علی‌بیگی در این ارتباط گفت: «متولیان حوزه کار و تولید در دولت چهاردهم، باید برنامه‌ریزی و هدف‌گذاری مرتبط با این عرصه را به سمت‌وسویی ببرند که موجب رضایت حداکثری جامعه کار و تولید شود. به این واسطه مسئولان مربوطه باید اشکالات مختلف حوزه کار و تولید را شناسایی و در این باره چاره‌اندیشی کنند.» او افزود: «به‌واسطه مطرح شدن مطالبات کارگران در مقاطع مختلف، طرح این موارد برای متولیان تصمیم‌ساز و فعالان کارگری باید ارائه‌دهنده واقعیت زندگی و اشتغال نیروی کار در راستای حل مشکلات مربوط به این حوزه باشد. امیدواریم که تکرار این موضوعات، موجب فراموشی مسائل نشود.»

امنیت شغلی، الزامی برای ۹۶ درصد کارگران

رئیس هیئت‌مدیره کانون همahنگی شوراهای اسلامی کار بیان کرد: «با توجه به ثبت بیش از ۹۶ درصد قراردادهای کار

ساختمانی ثبت می‌شود. سال گذشته تعداد ۶۸۰ فوت نیروی کار در کارگاه‌ها به‌واسطه حوادث کار ثبت شد که حدود ۳۲۰ مورد آن مربوط به حوزه فعالیت کارگاه‌های ساختمانی است و این، عددی قابل‌ملاحظه محسوب می‌شود.»

تشکیل کمیته‌های استانی کاهش حوادث شغلی

معاون روابط کار و وزارت تعاون توضیح داد: «در سال ۱۴۰۲ در مراکز استان‌ها، کمیته‌ای در راستای کاهش آمار حوادث ناشی از کار حوزه ساختمان راه‌اندازی کردیم. در این چارچوب بهره‌مندی از افراد متخصص در حوزه بازرسی بیشتر و اقدامات پیشگیرانه در دستور کار قرار گرفت. همین‌طور ایجاد توجه بیشتر در بین جامعه کارفرمایی به موضوع پراهمیت حوادث کار به‌ویژه در حوزه کارهای ساختمانی در قالب فعالیت کمیته مذکور دنبال می‌شود.» او همچنین بیان کرد: «در راستای فعالیت کمیته فعال در حوزه کاهش حوادث کار بخش ساختمان، از ظرفیت انجمن صنفی انبوه‌سازان، شهرداری‌ها و همه‌فعالان این بخش استفاده شد. البته همچنان با وجود اقدامات اشاره‌شده در راستای کاهش حوادث حوزه ساختمان، خروجی لازم در این بخش محقق نشده است.»

کمبود آموزش‌های ایمنی کار

معاون وزیر کار با اشاره به اجرای آسیب‌شناسی درباره دلایل عدم کاهش حوادث کار گفت: «آسیب‌شناسی مربوط به چرایی عدم کاهش حوادث کار و فوتی‌های فعالیت‌های ساختمانی، نشان از کمبود آموزش‌های حوزه ایمنی کار برای کارگران شاغل در بخش‌های مختلف دارد.»

ارتقای امنیت شغلی بر اساس قانون کار

در قالب کوتاه‌مدت یا موقت، موضوع امنیت شغلی نیروی کار یکی از اولویت‌های نیروی کار و فضای کسب و کار کشور محسوب می‌شود.»

او همچنین توضیح داد: «این در حالی است که اغلب نیروی کار فعال در مشاغل اشاره‌شده در کارهای با ماهیت دائم و مستمر اشتغال دارند و این میزان از قراردادهای موقت حتماً آسیب روحی و روانی جامعه کارگری و خانواده آنان را به دنبال داشته است.»

این فعال حوزه کار اضافه کرد: «نیروی کار با وجود قراردادهای موقت، امکان برنامه‌ریزی بلندمدت برای زندگی خود را نخواهد داشت. طبیعتاً توقع بهره‌وری کار بالا و خروجی محصول با کیفیت از این بخش نیروی کار منطقی نیست. با این شرایط تأمین امنیت شغلی نیروی کار زمینه تولید محصولات با کیفیت و رشد بهره‌وری کارگران را فراهم می‌کند.»

او یادآور شد: «امیدواریم با سوق دادن سیاست‌گذاری و برنامه‌ریزی در راستای تأمین و تضمین امنیت شغلی نیروی

اشتغال

در ارتباط با فعالیت قرارگاه آماک بیان کرد: «با توجه به شکل گیری قرارگاه آماک با رویکرد آموزش ایمنی کار برای اqششار و کارگران آسیب‌پذیر در بهمن‌ماه سال گذشته، در مرحله اول برنامه عملیاتی قرارگاه، بیش از ۲۲ هزار نفر-ساعت آموزش ایمنی کار برای زنان سرپرست خانوار برنامه‌ریزی و اجرا شد.»

او اضافه کرد: «در مرحله دوم، آموزش ایمنی کار به کارگران ساختمانی در سطح کشور به‌عنوان یکی از اقشار آسیب‌پذیر جامعه در دستور کار قرار گرفت. در این راستا، تفاهم‌نامه‌ای بین مرکز تحقیقات و تعلیمات حفاظت فنی و بهداشت کار، مؤسسه کار و تأمین اجتماعی و کانون انجمن‌های صنفی کارگران ساختمانی به‌منظور آموزش حدود ۱۰ هزار نفر کارگر ساختمانی در سراسر کشور، منعقد شد.»

استاندارسازی تجهیزات و آموزش ایمنی

معاون روابط کار و وزارت تعاون، همچنین با تأکید بر اهمیت استاندارسازی تجهیزات ایمنی کارگاهی گفت: «تجهیزات ایمنی و به‌روزرسانی و استانداردسازی آن‌ها در کارگاه‌های مختلف حتماً نقش مؤثری در پیشگیری و کاهش حوادث ناشی از کار دارد. کارفرمایان موظف به مهیا کردن تجهیزات ایمنی کار برای کارگران شاغل هستند و این یکی از موارد بسیار مهم در تضمین ایمنی کارگاه است.» رعیتی‌فرد افزود: «در سال‌های اخیر همواره استاندارسازی آموزش‌های ایمنی، یکی از اولویت‌های ما جهت ایجاد روند کاهشی حوادث کار و در واقع پیشگیری از رخداد این حوادث بوده است. مؤسسه کار و تأمین اجتماعی در حوزه آموزش‌های ایمنی از ظرفیت‌های به‌روز سازمان بین‌المللی کار استفاده می‌کند. به گفته معاون روابط کار و وزارت تعاون، قطعاً آموزش‌های ارائه‌شده، مطالب‌مندرج در این آموزش‌ها و مر بیان ارائه‌دهنده این دوره‌های آموزش ایمنی در وضعیت قابل‌قبولی قرار دارند.

حوادث کار و سهل‌انگاری کارگران

رعیتی‌فرد در ارتباط با استفاده از تمام ظرفیت‌های کاهنده حوادث ناشی از کار بیان کرد: «با مجموعه اقدامات و هدف‌گذاری انجام شده و با تکیه بر توان مربوط به حوزه پیشگیری از حوادث کار، امکان ایجاد روند کاهشی رخداد حوادث کار و وجود دارد اما به صفر رساندن این داده‌های آماری کاری بسیار دشوار به‌شمار می‌رود. در این راستا بهبود تجهیزات ایمنی و توسعه مستمر آموزش‌های ایمنی لازم را باید دو شاخصه بسیار مؤثر در کاهش حوادث کار دانست.» او اضافه کرد: «براساس آمارها بین ۳۰ تا ۴۰ درصد حوادث کار، ناشی از سهل‌انگاری نیروی کار و عدم استفاده از کلاه و کفش ایمنی، دیگر تجهیزات ایمنی و رعایت نکردن موارد ایمنی در محیط کار است.»

atiyeno.ir

یادداشت

شغل شایسته، ضرورت

فضای کار و تولید

حمید سلیمانی

کارشناس مسائل کارگری

شغل یا کار شایسته مفهومی است که برای اولین بار بیش از دو دهه گذشته در کنفرانس بین‌المللی کار مطرح شد و تعریف «فرصت دستیابی به کار مولد در شرایط آزادی، امنیت، برابری و شرافت انسانی» برای آن مورد استفاده قرار گرفت.

بر اساس تعاریف رسمی و مرتبط با حوزه کسب و کار در جهان، تعریف «افزایش فرصت به‌دست آوردن شغل مولد با دریافت دستمزد عادلانه در شرایط کاری قابل‌قبول» نیز برای کار شایسته ارائه شده است. این چارچوب مواردی نظیر فرصت‌های شغلی، کار مولد، آزادی در انتخاب شغل، برابری در کار، امنیت شغلی و ایمنی در کار و کرامت انسانی را در بر می‌گیرد.»

آبان‌ماه سال ۱۴۰۰ در نخستین جلسه شورای عالی اشتغال در دولت سیزدهم، تهیه بانک اطلاعاتی از افراد شاغل و بیکار براساس تعریف دقیق از بیکاری و اشتغال، فراهم کردن آمار بیکاران و افراد بدون شغل شایسته، شناخت توانایی‌ها و مهارت‌های علمی و عملی افراد بیکار و تعیین نوع اشتغال مناسب برای آنان به‌عنوان ضرورت‌های اولیه ایجاد جنبش اشتغال‌زایی مطرح شد. این در حالی است که طبق آمار غیررسمی، در حال حاضر حدود ۷ تا ۷ میلیون نفر از شاغلان غیررسمی در چارچوب اشتغال ناقص و حدود ۲ میلیون نفر، یعنی ۷٫۹ درصد افراد شاغل ۱۵ ساله و بیشتر، از مزایای شغل شایسته بهره‌مند نیستند.

ضرورت سیاست‌گذاری بلندمدت در حوزه خلق گسترده فرصت‌های شغلی و رویکرد مرتبط با بهبود شرایط اشتغال در راستای برقراری کار شایسته برای شاغلان، برنامه‌ریزی دولت‌ها را در راستای تغییر نگاه درباره اشتغال پشتیبانی می‌کند. به‌عبارتی بر اساس نگاه انسان‌گرایانه و حرفه‌ای به‌موضوع اشتغال و تولید، جایگاه شغل یا کار شایسته را در حوزه اشتغال مشخص می‌کند. قطعاً حرکت در مسیر تحقق شغل شایسته، بهبود ابعاد مختلف وضعیت شاغلان و توسعه اشتغال برای بیکاران از مورد توجه قرار می‌دهد.

با توجه به استانداردهای تعریف‌شده شاخص‌های اثرگذار حوزه کار، سطح تولید، مناسبات سرمایه‌داری و نیروی کار فصلی بر مسئله اشتغال ناقص تأثیر می‌گذارند. توجه به چارچوب مرتبط با کار شایسته در چشم‌انداز حوزه اشتغال، علاوه بر ایجاد فرصت‌های شغلی گسترده برای کارجویان، بستر اشتغال کار شایسته و دارای امنیت شغلی و در شرایط برابر را برای آن‌ها فراهم می‌کند.

جمعیت بیش از ۶۴ میلیون نفری افراد ۱۵ ساله و بیشتر، اشتغال بیش از ۲۴ میلیون نفری و جمعیت ۲۵ میلیون نفری فعال، ظرفیت بالای نیروی کار کشور را نشان می‌دهد. امکان بهره‌مندی بالا از این ظرفیت بزرگ، ضرورت تدوین و اجرایی کردن شاخص‌های کار شایسته را می‌طلبد. ارتقای بهره‌وری کار و تولید، اجرای کامل قوانین و مقررات کار، توسعه و بهبود کسب و کار و رشد سرمایه‌گذاری‌های حوزه تولید را باید از مزایای تحقق کار شایسته برشمرد.

هدف اولیه سازمان بین‌المللی کار از تعریف کار شایسته، ترویج فرصت‌هایی برای زنان و مردان جهت کار مولد در شرایط برابر به همراه امنیت و با حفظ کرامت انسانی است. مفهوم کار شایسته از آن جهت که رویکرد کاهش فقر و دستیابی به توسعه عادلانه، فرآگیر و پایدار را دنبال می‌کند حائز اهمیت است. در این صورت انتظار مولد و مؤثر بودن از نیروی کار منطقی است. یکی از مهم‌ترین اهداف سازمان بین‌المللی کار، تحقق شرایط کار شایسته در جهان است.

در حال حاضر چهار برنامه استراتژیک کار شایسته شامل استانداردها، مؤلفه‌های بنیادی و حقوق کار، اشتغال، حمایت اجتماعی و گفت‌وگوی اجتماعی، در قالب ابعاد یازده‌گانه فرصت‌های اشتغال درآمد مناسب و کار مولد، ساعت کار شایسته، تعادل بین کار، خانواده و زندگی شخصی، ثبات و امنیت شغلی، فرصت‌ها و رفتار برابر در اشتغال، محیط کار ایمن، تأمین اجتماعی، گفت‌وگوی اجتماعی نمایندگان کارگر و کارفرما و شرایط اجتماعی اقتصادی مطرح است. در کشور ما نیز موضوع کار شایسته با توصیه‌های بین‌المللی از سال ۱۳۸۳ مطرح شد و وزارت کار در این راستا پیش‌نویس سند ملی کار شایسته را تدوین کرد. به‌طور کلی موضوع کار شایسته در اقتصادهای شایسته معنا پیدای می‌کند اما اقتصاد ما با مشکلاتی نظیر بیکاری، قاچاق کالا، واردات بی‌رویه، تحریم و دیگر مسائل مواجه است و این دلایل، شرایط تحقق کار شایسته را دشوار می‌کند. در صورت اجرای کار شایسته در کشور، علاوه بر رونق اشتغال و بهبود معیشت نیروهای کار، بهره‌وری، حفظ کرامت انسانی، تولید باکیفیت و شفاف‌سازی اقتصادی حاصل می‌شود.